

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metafizyka-Ontologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Metaphysics_Ontology
Kierunek studiów	Teologia, kurs B
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Tomasz Duma
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	I, II	5

Wymagania wstępne	W1: Podstawowa wiedza z zakresu szkoły średniej (liceum). W2: Podstawowe umiejętności rozumienia tekstów filozoficznych.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Zapoznanie z specyfiką poznania metafizycznego i odróżnienie go od innych typów poznania.
C2: Omówienie różnych koncepcji bytu i różnych metafizyk oraz wskazanie na źródła różnicowań i konsekwencje.
C3: Zapoznanie ze współczesną metafizyką realistyczną, sposobem jej uprawiania oraz znaczeniem dla teologii.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		

W_01	Student ma pogłębioną wiedzę o dokonaniach współczesnych teologicznych ośrodków i szkół badawczych w zakresie filozofii oraz zna problematykę relacji między teologią i filozofią w myśli dawniejszej i współczesnej.	T_W02
W_02	Student zna główne systemy filozoficzne, ich założenia i konsekwencje, ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę w zakresie problemów metafizycznych.	T_W11
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętności badawcze obejmujące analizę klasycznych tekstów metafizycznych, syntezę różnych poglądów dotyczących rozumienia bytu oraz dobór i konstruowanie odpowiednich narzędzi do badania rzeczywistości w aspekcie metafizycznym. Potrafi zastosować metodę metafizyki do oryginalnego rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych i teologicznych.	T_U02
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest świadomy roli metafizyki oraz filozoficznej formacji intelektualnej w rozwiązywaniu wybranych problemów teoretycznych i praktycznych z zakresu nauk teologicznych i innych dyscyplin. Analizując szczegółowe zagadnienia metafizyczne, posiłkuje się specjalistyczną literaturą oraz opiniami ekspertów i na tej podstawie dąży do samodzielnego rozwiązania problemu.	T_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Pierwsza część wykładu poświęcona jest refleksji metametafizycznej obejmującej dzieje nazwy „metafizyka” (ontologia), specyfikę poznania metafizycznego, metodę wyodrębniania przedmiotu metafizyki, sposoby metafizycznego uzasadniania tez oraz relację metafizyki realistycznej do nowożytnych i współczesnych ontologii.

W drugiej części wykładu student zapozna się z najbardziej nośnymi interpretacjami rzeczywistości (monistyczną, dualistyczną, pluralistyczną i realistyczną), które znalazły się u podstaw różnych koncepcji metafizyk (zwanych też od XVII w. ontologiami): metafizyki bytu materialnego, metafizyki bytu idealnego, metafizyki bytu możliwego, metafizyki bytu realnego.

Trzecia część wykładu wprowadza studenta w sam proces rozumiejącego poznania świata, jakiego dostarcza metafizyka poszukująca odpowiedzi na pytanie: dlaczego? Poznanie to dokonuje się poprzez (1) wyodrębnienie powszechnych (transcendentalnych) właściwości bytów, takich jak: bycie rzeczą, jednym, odrębnym, nośnikiem prawdy, dobra i piękna, oraz odkrycie metafizycznych praw rządzących bytowaniem rzeczy, takich jak: prawo tożsamości, niesprzeczności, wyłączonego środka, racji bytu, celowości i integralności; (2) wyodrębnienie złożzeń bytowych, które ukazują wewnętrzną strukturę bytów (akt i możliwość, materia i forma, substancja i przypadłość, istota i istnienie) i wyjaśniają ich naturę; (3) wskazanie na uprzyczynowany i analogiczny sposób bytowania rzeczy, stanowiący

podstawę sformułowania teorii przyczynowego i analogicznego poznania, którym posługuje się metafizyka.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
W_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Rozmowa sokratyczna	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

1. Aktywność studentów podczas zajęć (formułowanie pytań, wypowiedzi ustne, udział w dyskusjach) – 10%
2. Egzamin ustny – 90%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Arystoteles, <i>Metafizyka. Τα μετα τα φυσικά. Metaphysica</i> , przeł. T. Żeleźnik, Lublin 2017.
2. S. Kamiński, <i>On the Metaphysical Cognition. O poznaniu metafizycznym</i> , trans. M. Stępień, Lublin 2020.
3. S. Kamiński, <i>On the Methodology of Metaphysics. Z metodologii metafizyki</i> , trans. M. Stępień, Lublin 2018.
4. M.A. Krąpiec, <i>Filozofia w teologii</i> , Lublin 1998.
5. M.A. Krąpiec, <i>Metafizyka. Zarys teorii bytu</i> , Lublin 1995.
6. M.A. Krąpiec, <i>O rozumienie filozofii</i> , Lublin 1991.
7. A. Maryniarczyk, <i>Zeszyty z metafizyki 1-7</i> , Lublin 2001–2015.
8. Platon, <i>Fedon</i> , tłum. W. Witwicki, Warszawa 2006.
9. Platon, <i>Państwo</i> , tłum. W. Witwicki, Kęty 2001.

Literatura uzupełniająca

1. E. Gilson, *Byt i istota*, Warszawa 1963.
2. E. Gilson, *Realizm tomistyczny*, Warszawa 1968.
3. P. Jaroszyński, *Metafizyka czy ontologia*, Lublin 2011.
4. S. Kamiński, *On the Methods of Contemporary Metaphysics. Metody współczesnej metafizyki*, trans. M. Stępień, Lublin 2019.
5. M.A. Krąpiec, *Struktura bytu*, Lublin 1995.
6. M.A. Krąpiec, *Teoria analogii bytu*, Lublin 1993.
7. J. Owens, *An Elementary Christian Metaphysics*, Houston 2008.
8. W. Stróżewski, *Ontologia*, Kraków 2005.
9. S. Swieżawski, *Z dziejów filozofii klasycznej*, Kraków 2000.